

סדר פטו בשבט

1

נפגשו רב יצחק ורב נחמן ושוחחו בדברי תורה שעה ארוכה. כשנפרדו, ביקש רב נחמן: "ברכני, רבי"

כשהיו נפרדים (רב נחמן מרב יצחק) זה מזה, אמר לו (רב נחמן): 'ברכני מר. אמר לו: אמשול לך משל, למה הדבר דומה? לאדם שהיה מהלך במדבר, והיה רעב ועייף וצמא. ומצא אילן שפרותיו מתוקין וצלו נאה, ואמת המים עוברת תחתיו. אכל מפרותיו ושתה מימיו וישב בצלו. וכשביקש לילך אמר: אילן, אילן, במה אברכך? אם אומר לך שיהיו פירותיך מתוקין - הרי פירותיך מתוקין, שיהא צלך נאה - הרי צלך נאה, שתהא אמת המים עוברת תחתך - הרי אמת המים עוברת תחתך. אלא יהי רצון שכל נטיעות שנוטעין ממך יהיו כמוך.

אף אתה - במה אברכך? אם בתורה - הרי יש לך תורה, אם בעושר - הרי עושר, אם בבנים - הרי בנים. אלא יהי רצון שיהיו צאצאי מעיך כמוך. תלמוד בבלי, מסכת תענית ה"ב.

שאלה להורים- במה הייתם רוצים שילדכם יהיו דומים לכם?
שאלה לילדים- במה אתם הייתם רוצים להיות דומים לילדכם?

מעבירים לכולם עוגיות ומברכים:

"ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם בורא מיני מזונות"

2

מספר הרב אריה לוי על הרב קוק:

"...יום אחד אחרי תפילת מנחה יצא רבינו, כדרכו בקודש, לשוח בשדה לצמצם מחשבותיו, ואני התלוויתי אתו.

בדרך קטפתי איזה עשב או פרח, הזדעזע רבינו ואמר לי בנחת, כי הוא נזהר מאוד לבלתי קטוף בלי תועלת עשב או פרח שיכול לגדול או לצמות, כי אין עשב מלמטה, שאין לו מזל מלמעלה ואומר לו גדל. כל ציץ עשב אומר דבר, כל אבן לוחשת איזה סוד, כל הבריאה אומרת שירה"

3

סירת העסבים

מילים: נעמי שמר ורבי נחמן מברסלב, לחן: נעמי שמר

דע לך	כמה יפה	וכשהלב
שכל רועה ורועה	כמה יפה ונאה	מן השירה מתמלא
יש לו ניגון מיוחד	כששומעים השירה	ומשתוקק
משלו	שלהם	אל ארץ ישראל
דע לך	טוב מאוד	אור גדול
שכל עשב ועשב	להתפלל ביניהם	אזי נמשך והולך
יש לו שירה מיוחדת	ובשמחה לעבוד	מקדושתה של הארץ
משלו	את השם	עליו
ומשירת העשבים	ומשירת העשבים	ומשירת העשבים
נעשה ניגון	מתמלא הלב	נעשה ניגון
של רועה	ומשתוקק	של הלב.

4

"בשעה שברא הקדוש ברוך הוא את האדם הראשון נטלו והחזירו על כל אילני גן עדן (הכיר לו את האילנות), ואמר לו: ראה מעשי כמה נאים ומשובחין הן וכל מה שבראתי - בשבילך בראתי. תן דעתך שלא תקלקל ותחריב את עולמי, שאם קלקלת אין מי שיתקן אחרך".
(מדרש קהלת רבה, פרשה ז).

איזה דברים האדם עושה שיכולים להחריב את העולם?
כיצד ניתן לשמור על עולמנו?

5

כאן אהבתי השקד פורח מילים: לאה גולדברג, לחן: מוני אמריליו

בארץ אהבתי השקד פורח
בארץ אהבתי מחכים לאורח
שבע עלמות שבע אמהות
שבע כלות בשער.

בארץ אהבתי על הצריח דגל
אל ארץ אהבתי יבוא עולה רגל
בשעה טובה בשעה ברוכה
המשכיחה כל צער.

אך מי עיני נשר לו ויראנו
ומי לב חכם לו ויכירונו
מי לא יטעה מי לא ישגה
מי יפתח לו הדלת?

בארץ אהבתי על הצריח דגל
אל ארץ אהבתי יבוא עולה רגל
בשעה טובה בשעה ברוכה
המשכיחה כל צער.

אך מי עיני נשר לו...

6

"צדיק כתמר יפרי, כארץ כאכנון ישנה"
ללמדך, כי יש שני סוגים של צדיקים: צדיקים המעורבים בדעת עם הבריות, מלמדים אותם ומקרבים אותם אל התורה והמצוות, וצדיקים המתבודדים בד' אמות שלהם ויושבים על התורה ועל העבודה. הראשונים הם כמו תמר - נושאים פירות מזון ומחיה לארץ ולדרים והאחרונים הם כמו ארז - נעלים וגבוהים, אך עקרים מן הפירות.

מעבירים לכולם תמרים ומברכים:

"ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם בורא פרי העץ"

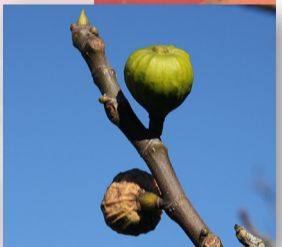
למה נמשלו ישראל לגפן? אלא מה הגפן שבעליה מבקשים שתשביח, מה הם עושים? עוקרים אותה ממקומה ושותלים אותה במקום אחר והיא משתבחת. כך כיוון שביקש הקדוש ברוך הוא להודיע ישראל בעולם, מה עשה? עקרם ממצרים והביאם למדבר והתחילו מצליחים שם, קבלו את התורה ויצאה להם שם בעולם. שמות רבה מ"ד, א

מעבירים לכולם כוסית של מיץ ענבים ומברכים:

"ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם בורא פרי הגפן"

7

"אֶל-גִּנְתֵּי אֲגוֹז יִרְדְּתִי לְרֵאוֹת בְּאֵבֵי הַנַּחַל לְרֵאוֹת הַפְּרָחָה הַגִּפְּוֹן הַנִּצְוֹ הַרְמָנִים." (שיר השירים ו, יא)
"מה אגוז זה, את נוטל אחד מהכרי (ערימה) וכולן מדדרין ומתגלגלים זה אחר זה, כך הן ישראל, לקח אחד מהן כולן מרגישים." מדרש שיר השירים רבא ו'

מעבירים לכולם אגוזים

8

כך הולכים השותלים

מילים: יצחק שנהר לחן: ידידיה אדמון

כך הולכים השותלים	בהרים ובמישור
רון בלב ואת ביד	בט"ו בשבט
מן העיר ומן הכפר	בט"ו בשבט
מן העמק, מן ההר	
בט"ו בשבט	מה יהא פה, השותלים?
בט"ו בשבט	שתיל יבוא בכל גומה
	יער עד יפרוש צילו
למה באתם, השותלים?	על ארצנו ערומה
נכה בקרקע ובצור	בט"ו בשבט
וגומות סביב נחפור	בט"ו בשבט

9

חוני המעגל היה מהלך בדרך. ראה אדם נוטע חרוב. אמר לו: החרוב לכמה שנים נוטע פרות? אמר לו: "לשבעים שנה" אמר לו: "כלום יודע אתה שתחיה שבעים שנה?" אמר לו: "כשם שאני מצאתי את העולם בחרובים שנטעו לי אבותיי, אף אני אטע לבניי" תלמוד בבלי, מסכת תענית כג ע"ב.

מה אנו עושים היום בעולם למען הדורות הבאים?

זוהי ארצנו הזאת

מילים ולחן: נעמי שמר

כבר פורחים נרקיסים בשמורות הטבע
מרבדים נפרשים בשפלת החוף
כלנית וכרכום, אלף גון וצבע
והחוק שאומר - כאן אסור לקטוף!

רק עלי אין החוק משגיח
רק עלי איש אינו שומר
לו היו לי עלי גביע
אז, היה מצבי אחר.

ציפורים נדירות כבר דוגרות בסלע
אילנות נדירים נשמרים לחד
איילות ובהלות מסתכלות בשלט
בו כתוב בפירוש שאסור לצוד!

אנחנו לא צריכים

מילים: אבי קורן לחן: שמואל אימברמן

כבר יבשו עינינו מדמעות,
ופינו כבר נותר אילם בלי קול.
מה עוד נבקש, אמור מה עוד?
כמעט ביקשנו לנו את הכל.

את הגשם תן רק בעיתו,
ובאביב פזר לנו פרחים,
ותן שיחזור שוב לביתו,
יותר מזה אנחנו לא צריכים.

כבר כאבנו אלף צלקות,
עמוק בפנים הסתרנו אנחה.
כבר יבשו עינינו מלככות
אמור שכבר עמדנו במבחן.

עולם של שלום איננו רק עולם שבו שורר שלום בין בני אדם, אלא גם עולם, שבו בני אדם חיים בשלום עם העולם עצמו: עם הטבע, עם נופיו ואוצרותיו, על חשיבות השלום אומרים חכמים: "גדול הוא השלום שלא ברא הקדוש ברוך הוא מידה יפה מן השלום". והוסיפו ואמרו "אם בא אדם מן הדרך - שואלים אותו שלום" ומידת השלום שאפילו בשעת מלחמה אין פותחין אלא בשלום. ונדרשו ישראל: "בקש שלום ורודפהו" בקשהו במקומך ורודפהו ממקום אחר.

12

רק עלי עוד לא שמו שלט
מסביב אין לי כל גדר
לו הייתי, נאמר, איילת
אז היה מצבי אחר!

אדוני, היזהר, אל תיגע באיריס!
צבעוני ההרים הוא מחוץ לתחום!
כל גבעה נישאה בשולי העיר היא
שטח בר מגודר ואיזור רשום!

אז אני לפעמים חושבת
כי היה זה אולי רצוי
לו הייתי נרקיס או רקפת
או אפילו איזה בן חצב מצוי!

הסתכלו מה שקורה לי בדרך:
כל אחד עובר, חוטף, קוטף, קולע לו זר
לו הייתי חיה או פרח
אז היה מצבי אחר!